

Darłowo, dnia 11 czerwca 2018r.

Wójt Gminy Darłowo

Pan Grzegorz Hejno
Przewodniczący Rady Gminy Darłowo

WNIOSEK

O WPROWADZENIE UCHWAŁ DO PORZĄDKU OBRAD SESJI

Na podstawie art. 20 ust. 5 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2018 r., poz. 994, 1000) wnoszę o umieszczenie w porządku obrad najbliższej sesji Rady Gminy Darłowo, następujących projektów uchwał, które przekazuję w załączeniu:

- 1) Projekt uchwały w sprawie wyrażenia zgody na przystąpienie Gminy Darłowo do projektu pod nazwą „Budowa szlaku kajakowego na Jeziorze Kopań” w ramach działania 4.9 Rozwój zasobów endogenicznych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2014-2020,
- 2) Projekt uchwały w sprawie wyrażenia zgody na współdziałanie z innymi podmiotami przez zawarcie umowy partnerskiej w zakresie realizacji przedsięwzięcia pod nazwą „Budowa szlaku kajakowego na Jeziorze Kopań”,
- 3) Projekt uchwały w sprawie przyjęcia Planu działania Gminy Darłowo „Unikatowe walory Gminy Darłowo” wskazującego projekty oparte na endogenicznym potencjale obszaru gminy tworzącym produkty turystyczne,
- 4) Projekt uchwały w sprawie zmiany uchwały nr XXIV.219.2016 Rady Gminy Darłowo z dnia 13 września 2016 roku w sprawie przyjęcia Planu działania Gminy Darłowo wskazującego projekty oparte na endogenicznym potencjale obszaru gminy tworzącym produkty turystyczne.

WÓJT GMINY DARŁOWO
mgr inż. Radosław Głazewski

Projekt

DRUK NR 12/2018 XLIX

UCHWAŁA NR .....
RADY GMINY DARŁOWO

RADCA PRAWNY
dr Maciej Jabłoński

z dnia .... czerwca 2018 r.

w sprawie wyrażenia zgody na przystąpienie Gminy Darłowo do projektu pod nazwą „Budowa szlaku kajakowego na Jeziorze Kopań” w ramach działania 4.9 Rozwój zasobów endogenicznych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2014-2020

Na podstawie art.18 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2018 r. poz. 994, poz. 1000)

Rada Gminy Darłowo uchwala, co następuje:

§ 1. Wyraża się zgodę na przystąpienie przez Gminę Darłowo do projektu pod nazwą „Budowa szlaku kajakowego na Jeziorze Kopań”, finansowanego z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2014-2020, działanie 4.9 Rozwój zasobów endogenicznych.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Darłowo.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

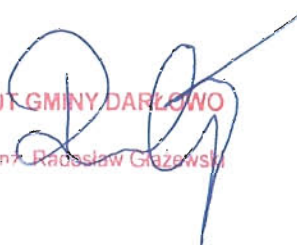
WÓJT GMINY DARŁOWO
mgr inż. Radosław Czapewski

Uzasadnienie

Przystąpienie do projektu dotyczącego realizacji przedsięwzięcia „Budowa szlaku kajakowego na Jeziorze Kopań”, przyczyni się do zwiększenia atrakcyjności turystycznej Gminy Darłowo.

Celem bezpośrednim projektu jest rozwój lokalnego rynku pracy opartego o endogeniczny potencjał Gminy Darłowo. Konsekwencją realizacji projektu będzie zwiększenie liczby atrakcji turystycznych Gminy Darłowo związanych z turystyką aktywną, wypoczynkową i ekoturystyką. Realizacja projektu pośrednio wpłynie na wzrost zatrudnienia na terenie Gminy Darłowo.

Realizacja projektu odbywać się będzie w ramach ogłoszonego konkursu nr RPZP.04.09.00-IZ.00.32-006/18 (oś Priorytetowa 4 Naturalne otoczenie człowieka, działanie 4.9 Rozwój zasobów endogenicznych). Podjęcie uchwały ma na celu dostosowanie do wytycznych i wymogów instytucji oceniającej i zarządzającej wdrażaniem projektu.

WOJCI GMINY DARŁOWO
mgr inż. Radosław Grażewski

Druk nr 13/2018 XLIX

RADCA PRAWNY
dr Maciej Jabłoński

Projekt

**UCHWAŁA NR .....
RADY GMINY DARŁOWO**

z dnia .... czerwca 2018 r.

w sprawie wyrażenia zgody na współdziałanie z innymi podmiotami przez zawarcie umowy partnerskiej w zakresie realizacji przedsięwzięcia pod nazwą „Budowa szlaku kajakowego na Jeziorze Kopań”

Na podstawie art.18 ust.2 pkt 12 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2018 r. poz. 994, poz. 1000)

Rada Gminy Darłowo uchwala, co następuje:

- § 1. Wyraża się zgodę na współdziałanie z innymi podmiotami przez zawarcie umowy partnerskiej w zakresie realizacji przedsięwzięcia pod nazwą „Budowa szlaku kajakowego na Jeziorze Kopań”.
- § 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Darłowo.
- § 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

WÓJT GMINY DARŁOWO
mgr inż. Radosław Głazewski

Uzasadnienie

Umowa Partnerstwa dotycząca realizacji przedsięwzięcia „Budowa szlaku kajakowego na Jeziorze Kopań”, przyczyni się do zwiększenia atrakcyjności turystycznej Gminy Darłowo.

Celem bezpośrednim projektu jest rozwój lokalnego rynku pracy opartego o endogeniczny potencjał Gminy Darłowo. Konsekwencją realizacji projektu będzie zwiększenie liczby atrakcji turystycznych Gminy Darłowo związanych z turystyką aktywną, wypoczynkową i ekoturystyką. Realizacja projektu pośrednio wpłynie na wzrost zatrudnienia na terenie Gminy Darłowo.

Realizacja projektu odbywać się będzie w ramach ogłoszonego konkursu nr RPZP.04.09.00-IZ.00.32-006/18 (oś Priorytetowa 4 Naturalne otoczenie człowieka, działanie 4.9 Rozwój zasobów endogenicznych). Podjęcie uchwały ma na celu dostosowanie do wytycznych i wymogów instytucji oceniającej i zarządzającej wdrażaniem projektu.

WOJT GMINY DARŁOWO
mgr inż. Radosław Gładzowski

DRUK NR 14/2018 XLIX

RADCA PRAWNY
dr Maciej Jabłoński
Projekt

Uchwała Nr . .2018
Rady Gminy Darłowo
z dnia 21 czerwca 2018 r.

**w sprawie przyjęcia Planu działania Gminy Darłowo „Unikatowe walory Gminy Darłowo”
wskazującego projekty oparte na endogenicznym potencjale obszaru gminy tworzącym
produkty turystyczne**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym
(Dz. U. z 2018 r. poz. 994, poz. 1000)

Rada Gminy Darłowo uchwala, co następuje:

- § 1. Przyjmuje się Plan działania Gminy Darłowo „Unikatowe walory Gminy Darłowo”
wskazujący projekty oparte na endogenicznym potencjale obszaru gminy tworzącym produkty
turystyczne, stanowiący załącznik nr 1 do niniejszej uchwały.
- § 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Darłowo.
- § 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

WÓJT GMINY DARŁOWO
mgr inż. Radosław Gładzowski

Uzasadnienie

Uchwala się Plan działania Gminy Darłowo „**Unikatowe walory Gminy Darłowo**”. Gmina Darłowo planuje realizację kolejnych przedsięwzięć wpisujących się w strategię polityki zawartą w dokumencie „Polityka Samorządu Województwa Zachodniopomorskiego w sektorze turystyki”. Realizacja zadania „**Zagroda średniowieczna w Krupach jako przykład unikatowego reliktu budownictwa typu saskiego na Pomorzu Zachodnim**” przyczyni się do zwiększenia atrakcyjności turystycznej Gminy Darłowo.

Celem bezpośrednim projektu jest rozwój lokalnego rynku pracy opartego o endogeniczny potencjał Gminy Darłowo. Konsekwencją realizacji projektu będzie zwiększenie liczby atrakcji turystycznych Gminy Darłowo związanych z turystyką aktywną, wypoczynkową i ekoturystyką. Realizacja projektu pośrednio wpłynie na wzrost zatrudnienia na terenie Gminy Darłowo.

Realizacja projektu odbywać się będzie w ramach ogłoszonego konkursu nr RPZP.04.09.00-IZ.00-32-007/18 (oś Priorytetowa 4 Naturalne otoczenie człowieka, działanie 4.9 Rozwój zasobów endogenicznych). Podjęcie uchwały ma na celu dostosowanie do wytycznych i wymogów instytucji oceniającej i zarządzającej wdrażaniem projektu.

WOJT GMINY DARŁOWO
mgr inż. Radosław Gładzowski

Załącznik nr 1
Do Uchwały nr 2018
Rady Gminy Darłowo
Z dnia 21 czerwca 2018 roku

GMINA DARŁOWO

Plan działania

Unikatowe walory Gminy Darłowo

Czerwiec 2018

SPIS TREŚCI

Wstęp	str. 3
1. Charakterystyka Gminy Darłowo	str. 4
2. Diagnoza potencjału turystycznego Gminy Darłowo	str. 5
2.1. Uwarunkowania przyrodniczo – kulturowe	str. 5
2.2. Infrastruktura turystyki, obiekty, atrakcje i produkty turystyczne	str. 8
3. Powiązanie Planu rozwoju z innymi dokumentami strategicznymi	str.12
3.1. Odniesienie do Lokalnej Strategii Rozwoju Gminy Darłowo na lata 2015 – 2025 .	str.12
3.2. Odniesienie do „Polityki Samorządu Województwa w sektorze turystyki”	str.14
4. Działania zaplanowane do realizacji w ramach planu	str.16
5. Powiązanie z innymi działaniami i zasobami jst	str.18
Podsumowanie	str.20

WSTĘP

Plan działania dla Gminy Darłowo, dotyczący rozwoju infrastruktury turystycznej, to pomysł na wykorzystanie istniejącego w gminie potencjału endogenicznego dla rozwoju jej funkcji turystycznej i rekreacyjnej. Pokazuje miejsce i zadania gminy w realizacji tej funkcji, która ze względu na walory i warunki naturalne jest podstawową dla rozwoju całej jej gospodarki.

Dokument jest także zgodny z celami wskazanymi w dokumentach strategicznych gminy, w tym przede wszystkim z „Lokalną Strategią Rozwoju Gminy Darłowo na lata 2015 – 2020”, a także z „Polityką Samorządu Województwa Zachodniopomorskiego w sektorze turystyki”.

Podstawowym narzędziem, które może być użyte do wykorzystania potencjału endogenicznego gminy związanego z rozwojem turystyki, jest zbudowanie produktu opartego o turystykę skierowaną zarówno do turystów indywidualnych, aktywnych, jak i rodzin z dziećmi oraz turystów nastawionych stricte na wypoczynek. Oprócz tego wsparcia wymagają przedsięwzięcia z zakresu poprawy konkurencyjności w obszarze agroturystyki, poprzez wykorzystanie potencjału Gminy Darłowo.

Realizacja tak zaplanowanych działań uzależniona jest od kluczowych zadań wskazanych w planie czyli przygotowanie dla ruchu turystycznego obiektu zabytkowego składającego się z chałupy zagrodowej z XVIII w wraz budynkiem bramnym. Inwestycja ta umożliwi wykreowanie nowej jakości w zakresie obsługi turysty, co umożliwi z kolei realizację innych zadań podnoszących konkurencyjność gminy. Wyżej wymienione działanie zaplanowane jest do realizacji w latach 2019-2020.

Pośrednim, lecz nie mniej ważnym celem planu działań i będących jego następstwem przedsięwzięć inwestycyjnych jest również intensyfikacja wysiłków nakierowanych na wydłużenie sezonu turystycznego.

1. Charakterystyka Gminy Darłowo.

Gmina wiejska Darłowo położona jest w północno – zachodniej części województwa zachodniopomorskiego, w powiecie sławieńskim. Geograficznie jest to Wybrzeże Słowińskie i Równina Słupska, które stanowią część Pobrzeża Zachodniopomorskiego, a szerzej Pobrzeża Pomorskiego. Powierzchnia gminy to 269,45 km². Na jej obszarze zlokalizowanych jest 46 miejscowości, z których utworzono 31 sołectw (Barzowice, Bobolin, Boryszewo, Bukowo Morskie, Cisowo, Dąbki, Dobiesław, Domasławice, Drozdowo, Głęźnowo, Jeżyce, Jeżyczki, Kopań, Kopnica, Kowalewice, Krupy, Nowy Jarosław, Palczewice, Pęciszewko, Porzecze, Rusko, Sińczyca, Słowino, Stary Jarosław, Sulimice, Wicie, Wiekowice, Wiekowo, Zakrzewo, Zielnowo, Żukowo Morskie). Gmina stanowi 25,9% powierzchni Powiatu Sławieńskiego.

Gmina Darłowo graniczy z gminami: Miasto Darłowo, Gmina Malechowo, Gmina Sławno, Gmina Postomino w Powiecie Sławieńskim oraz Gminami Mielno i Sianów w powiecie koszalińskim. Północną granicę gminy wyznacza Morze Bałtyckie.

Wybrzeże położone na terenie gminy ma charakter bardzo urozmaicony. Są to strome klify, ale także systemy barierowo – wydmore oraz jeziora przybrzeżne.

Jeśli chodzi o strukturę użytkowania gruntów w gminie to dominuje tu użytkowanie rolne (grunty orne stanowią 38,46% powierzchni gminy). Lasy i grunty leśne zajmują 22,78% powierzchni.

Gminę Darłowo zamieszkuje 7 996 osób (dane na koniec 2017 roku), a średnia gęstość zaludnienia wynosi 30 osób na 1km².

Na terenie gminy znajdują się dwa, duże nadmorskie jeziora, Jezioro Bukowo i Jezioro Kopań. Przez teren gminy przepływają dwie duże rzeki Wieprza i Grabowa. Uchodzą one do morza w Mieście Darłowo.

Część obszaru gminy posiada status gminy uzdrowiskowej, określanej jako Uzdrowisko Dąbki. Jest to obszar obejmujący sołectwa Dąbki, Bobolin, Bukowo Morskie, Porzecze i Żukowo Morskie. Jest to jedno z pięciu, a jednocześnie najmłodsze (istniejące od 7 listopada 2007 roku) z uzdrowisk, jakie znajdują się w województwie zachodniopomorskim (oprócz Uzdrowiska Dąbki to Uzdrowisko Kołobrzeg, Uzdrowisko Połczyn Zdrój, Uzdrowisko Świnoujście i Uzdrowisko Kamień Pomorski).

Przez obszar gminy, na długości 14,5 km, przebiega droga krajowa nr 37, która łączy port w Darłowie i DarłóWKu z drogą krajową nr 6 w okolicy Karwic. Przez gminę przebiegają również drogi wojewódzkie nr 203 (łączy Darłowo z Koszalinem i dalej, przez Postomino, prowadzi do Ustki) oraz nr 205 (od DarłóWka, przez Sławno, do Bobolic).

Komunikacja kolejowa w gminie to odcinek Sławno – Darłowo, a także przebiegająca przez południową część gminy linia kolejowa Stargard – Wejherowo. Czynne stacje kolejowe to Sińczyca i Nowy Jarosław, na trasie Darłowo – Sławno oraz Wiekowo na trasie Szczecin – Gdańsk.

2. Diagnoza potencjału turystyki w Gminie Darłowo.

Na rozwój turystyki w Gminie Darłowo bardzo silny wpływ ma jej położenie i zasoby endogeniczne, jakie ona posiada. Są one determinantą rozwoju tej branży w gminie, a także silnie oddziałują na potencjalne kierunki jej rozwoju.

Zasoby te można podzielić na dwa obszary; związane z walorami środowiskowymi i przyrodniczymi (w tym głównie wodą, morzem, jeziorami Bukowo oraz Kopań, a także uzdrowiskiem – walory klimatyczne i zasobów naturalnych) oraz związane z istniejącym dziedzictwem kulturowym. Jako osobny można wskazać potencjał związany z istniejącymi na terenie gminy obiektami i atrakcjami turystycznymi.

2.1. Uwarunkowania przyrodniczo – kulturowe.

Potencjałem gminy jest 20 kilometrowy pas wybrzeża morskiego, który posiada zróżnicowaną charakterystykę, a poprzez to doskonale nadaje się dla rozwoju turystyki. Istniejące tam plaże zapewniają doskonałe warunki wypoczynku, co w połączeniu z dwoma przymorskimi jeziorami Bukowo i Kopań oraz dostępnymi dla kajakarzy rzekami Wieprza i Grabowo determinuje turystkę wodną, jako dominującą w gminie.

Jezioro Bukowo to odcięta kilka tysięcy lat temu zatoka Morza Bałtyckiego o powierzchni zwierciadła, wg różnych szacunków, od 1644 do 1747 ha. Średnia głębokość jeziora wynosi tylko 1,8 m, maksymalna 2,8 m. Jezioro posiada połączenie z Morzem Bałtyckim poprzez Kanał Szczuczy, przez który podczas sztormów przedostaje się do jeziora słona woda. Zarośnięte brzegi jeziora są ostoją i lęgowiskiem wielu gatunków ptactwa wodnego, a samo jezioro oferuje doskonałe warunki do uprawiania wędkarstwa, żeglarstwa, kitesurfingu oraz windsurfingu.

Istniejąca infrastruktura wymaga jednak poprawy i większego udostępnienia, co umożliwiłoby jeszcze lepsze jego wykorzystanie i połączenie walorów z ofertą turystyki wodnej.

Jeziro Kopań to drugie z przybrzeżnych jezior leżące w gminie Darłowo. Jego powierzchnia to około 789 ha. Średnia głębokość 1,9 m, a największa 3,9 m. Jezioro, podobnie jak Bukowo, jest ostoją i lęgowiskiem licznych gatunków ptactwa wodnego. Podobnie również następują okresowe wlewy wody morskiej, co powoduje, że woda jest lekko słonawa. Idealne miejsce do uprawiania windsurfingu, kitesurfingu, żeglarstwa, a także dzięki bogactwu ryb, wędkarstwa.

Dwie rzeki przepływające przez gminę, Wieprza (długość całkowita 140,3 km) i Grabowa (długość całkowita 74 km), stwarzają doskonałe warunki do rozwoju turystyki kajakowej oraz wędkarstwa.

Obszary objęte ochroną w gminie stanowią: rezerwat przyrody „Słowińskie Błota” oraz obszar chronionego krajobrazu „Koszaliński Pas Nadmorski”.

Pierwszy z tych obszarów obejmuje około 145 ha. Utworzony został w 2005 roku i przez wielu uznawany jest za jeden z najbardziej malowniczych rezerwatów w Polsce. Stanowi go najlepiej zachowane w kraju torfowisko wysokie typu bałtyckiego, na którego obszarze występuje 37 zidentyfikowanych gatunków roślin naczyniowych, 45 gatunków porostów oraz 41 gatunków mszaków. Celem ochrony tego rezerwatu jest zachowanie kopułowego torfowiska bałtyckiego wraz z pozostałościami naturalnych torfotwórczych fitocenoz mszarnych oraz występujących tam gatunków roślin chronionych, typowych dla siedlisk wysokotorfowiskowych.

Drugi z obszarów, „Koszaliński Pas Nadmorski”, posiada powierzchnię 4570,34 ha. Powołany został w celu ochrony i utrzymania bioróżnorodności oraz walorów krajobrazowych nadmorskich łąk podmokłych, a także szlaku wędrownego ptaków wróblowatych i drapieżnych. W jego skład wchodzi pas pradoliny nadmorskiej z trzema jeziorami przymorskimi (Bukowo i Kopań na terenie gminy oraz Jamno), równina polodowcowa, z przecinającymi jej obszar rzekami Grabowa, Wieprza i Parsęta (leżąca poza obszarem gminy) oraz pasmo wzgórz morenowych.

Oprócz powyższych, na terenie gminy występują obszary objęte programem Natura 2000:

- ostoja siedliskowa PLH 220038 „Dolina Wieprzy i Studnicy”,
- ostoja siedliskowa PLH 320016 „Słowińskie Błota”,
- ostoja siedliskowa PLH 320041 „Jeziro Bukowo”,

- ostoja siedliskowa PLH 320059 „Jezioro Kopań”.

Z ważniejszych pomników przyrody istniejących w gminie należy wymienić przede wszystkim jesion wyniosły w Jeżycach, aleję lipową w Słownie, zrosnięte konarami dęb szypułkowy i buk zwyczajny oraz cis pospolity i 2 buki zwyczajne w Nowym Krakowie, jesion wyniosły w Dąbkach.

Dziedzictwo kulturowe, rozumiane jako wartości materialne i niematerialne wytworzone przez poprzednie pokolenia, stanowi w przypadku gminy Darłowo, jak i całego Pomorza Zachodniego, dość skomplikowaną materię. Wynika to z natury tego obszaru, będącego od początku swojego historycznego istnienia, terenem „ścierania się” różnych kultur, narodów i religii. Ta skomplikowana przeszłość stanowi z jednej strony czynnik osłabiający naturalne więzi zamieszkującej obecnie ten region ludności, z tymże obszarem i degradację dziedzictwa kulturowego, które istniało, z drugiej natomiast stanowi możliwość wykorzystania tej niezwykle bogatej historii do rozwoju tego obszaru, szczególnie w obszarze turystyki, w tym także kulturowej.

Do istniejących w gminie obiektów kultury materialnej należą:

- chałupa zagrodowa nr 26 w miejscowości Krupy wraz z budynkiem bramnym z XVIII wieku
- wybudowany przez Zakon Cysterski gotycki kościół w Bukowie Morskim z przełomu XIII i XIV wieku,
- kościół z gotycką wieżą w Cisowie z XV wieku,
- kościół w Dobiesławiu z XV wieku,
- gotycki, ceglany kościół w Barzowicach z XV wieku,
- kościół w Krupach z drugiej połowy XVII wieku,
- kościół w Domasławicach,
- kościół w Jeżycach,
- kościół w Kowalewicach,
- kościół w Słownie,
- kościół w Starym Jarosławiu z XIX wieku,
- park dworski w Palczewicach.

Nie sposób odnieść się w tej części planu do otoczenia gminy, które bardzo silnie w tym obszarze wpływa na jej rozwój. Miasto Darłowo, ze swoim zabytkowym układem starówki, historycznymi domami, ale przede wszystkim doskonale zachowanym Zamkiem Książąt Pomorskich stanowi istotny zasób, z którego – pośrednio – czerpie korzyści także sama gmina.

2.2. Infrastruktura turystyki, obiekty, atrakcje i produkty turystyczne.

Jak już wielokrotnie wspomniano, na profil turystyki, a także rozwój tej dziedziny gospodarki w gminie silny wpływ ma jej położenie na wybrzeżu Morza Bałtyckiego. Stąd większość walorów w tym obszarze ma związek z wypoczynkiem nad wodą i rozwojem turystyki aktywnej, szczególnie wodnej, a także jakością i obecnością infrastruktury turystyki uzdrowiskowej.

Z najważniejszych atutów, jakie gmina posiada wymienić należy pas plaż, z czterema nadmorskimi miejscowościami Bobolin, Dąbki, Kopań i Wicie. Stanowią one najsilniejsze ośrodki rozwoju turystyki w gminie.

Do rozwoju turystyki aktywnej, wodnej doskonale nadają się także oba nadmorskie jeziora Bukowo i Kopań, a także dwie rzeki, Wieprza i Grabowa.

Osobnego potraktowania wymagają Dąbki, niewątpliwie najsilniejsza turystycznie, a przez to gospodarczo, miejscowość gminy. To miejscowość o statusie uzdrowiska sąsiadująca z wybrzeżem morza, ale także z jeziorem Bukowo. Oferuje turystom dużo możliwości wypoczynku, także aktywnego. Główną jednak osią rozwoju miejscowości jest działalność związana z rozwojem funkcji uzdrowiskowej. Obecnie w Dąbkach znajduje się siedem zakładów lecznictwa uzdrowiskowego. Określone dla Dąbek profile lecznicze to:

- choroby ortopedyczno – urazowe,
- choroby reumatyczne,
- choroby kardiologiczne i nadciśnienie,
- choroby górnych dróg oddechowych,
- choroby dolnych dróg oddechowych,
- choroby endokrynologiczne.

Funkcję uzdrowiskową Dąbki zawdzięczają naturalnym surowcom leczniczym, które występują w postaci torfu leczniczego, w złożu „Porzecze” oraz leczniczym właściwościom klimatycznym uzdrowiska Dąbki.

Bobolin to kolejna miejscowość, która dynamicznie rozwija się w kierunku turystyki. Oprócz dobrej jakości bazy noclegowej i licznych atrakcji, niewątpliwą ciekawostką stanowi dawny, niemiecki poligon artyleryjski, na którym montowano oraz testowano największe ówczasie armaty na świecie, o kalibrze do 800 mm. Znana jest także istniejąca w Bobolinie stadnina koni.

Ostatnia z nadmorskich miejscowości to Wicie. Ze względu na charakter i panujący tu spokój, szczególnie polecana dla wypoczynku rodzinom z dziećmi.

Niewątpliwą atrakcją gminy jest istniejący Park Edukacji i Rozrywki LEONARDIA. To obejmujący około stu gier edukacyjnych, logicznych i rozrywkowych park, który oferuje rozrywkę dla osób indywidualnych, rodzin i grup. Jest to rozwinięcie idei nauki przez zabawę, posiadające duży potencjał rozwojowy, będący ciekawą alternatywą, szczególnie w okresie, kiedy warunki atmosferyczne nie pozwalają na wypoczynek na wodzie, lub nad wodą.

Gmina dysponuje również potencjałem rozwojowym w obszarze agroturystyki. Są one rozproszone w terenie, stanowiąc, szczególnie poza pasem nadmorskim, istotny czynnik rozwoju turystyki. Oferta wypoczynku, jaką można tam znaleźć jest typowa dla tego rodzaju obiektów, jednak obserwując trendy występujące w kraju, jak i w Europie, należy założyć, że także rozwój tego obszaru powinien zostać uwzględniony w planach, a oferta agroturystyczna może stanowić istotne uzupełnienie wiodących kierunków rozwoju turystyki w gminie, szczególnie w segmencie klienta lubiącego wypoczynek w ciszy, bezpieczny i kameralny. Poprzez działania wskazane w planie czyli przygotowanie zabytku do udostępnienia turystom odwiedzającym Gminę Darłowo, wykreowany zostanie nowy produkt turystyczny Gminy Darłowo jakim mogą być ciekawe obiekty zabytkowe ukazujące rys historyczny gminy.

Przez teren gminy przebiegają dwa szlaki związane z historią, a poprzez to możliwe do wykorzystania w procesie budowy produktu związanego z rozwojem turystyki kulturowej.

Szlak św. Jakuba to znany w całej Europie i na świecie, liczący sobie tysiąc lat trakt pątniczy wiodący z różnych stron Europy, historycznymi drogami, do grobu św. Jakuba w Santiago de Compostela, w hiszpańskiej Galicji. Zrekonstruowana w ramach projektu realizowanego w województwie zachodniopomorskim Pomorska Droga Świętego Jakuba przebiega dwoma szlakami przez gminę Darłowo. Jest to odcinek Sławno – Boleszewo – Stary Jarosław – Krupy – Zielnowo – Zakrzewo – Cisowo – Darłowo oraz drugi, Darłowo – Rusko – Porzecze – Bukowo Morskie – Boryszewo – Bielkowo – Iwięcino. Szlak, dzięki rozwiniętej już promocji, oznakowaniu, a także mnogości dostępnych źródeł i międzynarodowemu charakterowi doskonale nadaje się do rozwinięcia w produkt turystyczny, który może być alternatywą dla wypoczynku tylko w strefie bezpośredniego sąsiedztwa morza. Warunkiem jest jednak wykorzystanie jego sieciowego charakteru i rozwijanie go w szerszym partnerstwie, różnych podmiotów.

Drugi ze szlaków to Szlak Cysterski, związany z pozostałym dziedzictwem Zakonu Cystersów, klasztorami, kościołami, zabudowaniami gospodarczymi, ale przede wszystkim

historią tego zakonu, który przybył na te ziemie w XIII wieku i wywarł ogromny wpływ na rozwój nauki, kultury, medycyny, rzemiosła i rolnictwa. Pozostawił po sobie na Pomorzu Zachodnim liczne ślady kultury materialnej, z których w gminie Darłowo wymienić należy klasztor męski w Bukowie Morskim.

Na terenie gminy istnieją również liczne szlaki piesze i rowerowe:

- Koszaliński Szlak Nadmorski (102 km od Dźwirzyna do Wicia) będący odcinkiem międzynarodowego szlaku pieszego E – 9 prowadzącego z Przylądka Świętego Wincentego w Portugalii do Estonii. W gminie obejmuje on odcinek o łącznej długości 30 km, od Dąbkowic, przez Dąbki, Bobolin, Żukowo Morskie, Darłówko, do Wicia,
- Szlak Rezerwatów (71,5 km od Darłówka do Polanowa). Na terenie gminy przebiega on od Darłówka, przez Darłowo, Zakrzewo, Zielnowo, do Kowalewic, na łącznej długości 15 km,
- Szlak Zabytków Średniowiecza obejmujący 104 km długości, przebiega od Darłowa, przez Dąbki, Dobiesław, Jeżyce, Słowino, Boleszewo, Krupy, Park Leonardia, Stary Jarosław, Kowalewice, Barzowice, Cisowo, do Dąbek. Obrazuje on materialne dziedzictwo tych terenów, zabytki, ale także w Parku Leonardia zapewnia dobrą zabawę połączoną z nauką. Przez gminę przebiega także część znanego, międzynarodowego szlaku rowerowego EuroVelo R – 10, który w swoim przebiegu, na długości 8539 km obejmuje basen Morza Bałtyckiego. W gminie Darłowo prowadzi on przez Bukowo Morskie, Dąbki następnie Cisowo, Drozdowo do Barzowic oraz obecnie z trasą nadmorską Darłowo – Wicie – Jarosławiec.

Istotnym potencjałem gminy Darłowo w obszarze turystyki są dwie rzeki, Wieprza i Grabowa, które na swoich odcinkach przebiegających przez jej obszar są dość łagodne i nadające się do organizowania spływów kajakowych. Infrastruktura związana z tym rodzajem wypoczynku wciąż się rozwija, choć wykazuje jeszcze pewne istotne deficyty. Obie rzeki, pomimo łagodnego charakteru mają niewiele miejsc nadających się obecnie do komercyjnego lub też czysto turystycznego wykorzystania. W tym kontekście niezbędne wydaje się przeanalizowanie możliwości ich rozwoju, w tym szczególnie inwestycji na styku lądu i wody, z infrastrukturą publiczną umożliwiającą swobodne korzystanie z rzeki, a w razie potrzeby także organizacji wypoczynku dłuższego, niż tylko jednodniowy.

Na Wieprzy to spływy organizowane są z miejscowości Kowalewice, aż do ujścia rzeki do Morza Bałtyckiego. Natomiast na Grabowej rozpoczynają się one przeważnie w okolicach mostu, w miejscowości Jeżyczki, dalej kanałem Bagiennica, aż do Bukowa Morskiego. Coraz częściej organizowane są spływy z miejscowości Jeżyczki do miasta Darłowa.

Potencjał związany z różnorodnością akwenów występujących w gminie Darłowo stwarza idealne warunki do rozwoju wędkarstwa. Morze Bałtyckie i rozwijająca się dynamicznie branża rejsów wędkarskich, dwie rzeki oraz przybrzeżne jeziora powodują, że każdy znajdzie tu odpowiednie miejsce, mogąc cieszyć się takim rodzajem i stylem uprawiania swojego hobby, jaki mu najbardziej odpowiada.

Gmina Darłowo to także miejsce dużej aktywności w zakresie organizacji imprez, zarówno cyklicznych, jak i jednorazowych. Z ważniejszych wskazać należy:

- Uzdrowskie Kąpiele Morsów,
- Drużynowe Młodzieżowe Mistrzostwa Polski w warcabach 100 polowych (2017 rok),
- Młodzieżowe Mistrzostwa Polski w warcabach 100 polowych (2017 rok),
- Wielki Letni Festyn z Gwiazdą,
- Zawody Spinningowe,
- Nadmorski Bieg Uzdrowski,
- Uzdrowskie Wieczory Kabaretowe,
- Grand Prix Zachodniopomorskiego w Nordic Walking (2017 rok),
- X – lecie Uzdrowska Dąbki (2017 rok),
- Zmagania Sołeckie,
- Dożynki Gminne.

W zakresie obsługi ruchu turystycznego na obszarze gminy zarejestrowane jest 9307 miejsc noclegowych, co w porównaniu do liczby ludności (niecałe 8 tys.) pokazuje udział turystyki w gospodarce gminy. Na podstawie powyższych danych można ocenić, że jest to jeden z najważniejszych dla rozwoju gminy jej działów. Do słabych stron tej branży należy silna sezonowość, brak jednorodnej promocji i ciągle rozwijający się potencjał w zakresie obiektów wysokiej klasy (skategoryzowanych, o standardzie trzech, czterech i pięciu gwiazdek, zdolnych do obsługi dużej liczby gości, także poza sezonem i z pełnym pakietem uzdrowsko-wypoczynkowym lub spa).

Należy zaznaczyć, że projekt polegający na przebudowie obiektu zabytkowego w miejscowości Krupy, bazujący na endogenicznych potencjałach tego obszaru oraz wykorzystując specyficzne walory tej miejscowości, będzie jednym z kluczowych elementów budowy produktu turystycznego gminy. Jeśli dodamy do tego łączenie ze szlakami turystycznymi przebiegającymi przez miejscowość Krupy, będziemy mogli mówić o unikatowym połączeniu turystyki kulturowej z aktywną - połączeniu, które będzie umożliwiało skuteczne konkurowanie na rynku, poprzez stworzenie oferty, która będzie w stanie odpowiedzieć na potrzeby każdego klienta.

3. Powiązanie Planu rozwoju z innymi dokumentami strategicznymi.

3.1. Odniesienie do Lokalnej Strategii Rozwoju Gminy Darłowo na lata 2015 – 2025.

Na obszarze gminy obowiązuje uchwalona w grudniu 2015 roku Lokalna Strategia Rozwoju Gminy Darłowo na lata 2015 – 2025, która jest głównym dokumentem planującym długofalowy rozwój gminy, w perspektywie do roku 2025. Plan rozwoju powinien wpisywać się w jej założenia, a także w założenia innych dokumentów, które są istotne dla rozwoju sektora gospodarki, który opisuje.

Strategia jako nadrzędny cel strategiczny definiuje „Zapewnienie mieszkańcom warunków do osiągania wysokich standardów życia”. Ma on zostać osiągnięty przez realizację czterech celów, zadań strategicznych:

Pierwszy Cel Strategiczny: Rozwój infrastruktury technicznej i społecznej – Gmina Darłowo bezpieczna dla mieszkańców i turystów.

Drugi Cel Strategiczny: Wspieranie procesów dostosowawczych rolnictwa do wymogów rynku Unii Europejskiej i przetwórstwa. Gmina Darłowo przyjazna inwestorom. Silna, wspierająca makro, małe i średnie przedsiębiorstwa działające na potrzeby mieszkańców, gospodarki i turystów.

Trzeci Cel Strategiczny: Tworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości oraz przeciwdziałanie bezrobociu. Gmina Darłowo miejscem edukacji przedszkolnej, szkolnej i kształcenia ustawicznego wspierającego aktywnie rozwój i możliwości podnoszenia kwalifikacji dla mieszkańców.

Czwarty Cel Strategiczny: Poprawa i ochrona środowiska naturalnego oraz dziedzictwa kulturowego – Gmina Darłowo miejscem chroniącym środowisko naturalne i dziedzictwo kulturowe oraz rozwijającym sferę kulturalną i gospodarkę turystyczną.¹

Działania zakładane w ramach niniejszego dokumentu wpisują się w następujące cele wskazane w strategii:

Pierwszy Cel Strategiczny: Rozwój infrastruktury technicznej i społecznej – Gmina Darłowo bezpieczna dla mieszkańców i turystów.

Cele operacyjne:

3. Rozwój licznych i aktywnych organizacji pozarządowych oraz ich działalności.

7. Rozwój sportu szkolnego i rekreacji, baseny solankowe i termalne.

---

¹ Lokalna Strategia Rozwoju Gminy Darłowo na lata 2015 – 2025, str. 21 – 23.

Drugi Cel Strategiczny: Wspieranie procesów dostosowawczych rolnictwa do wymogów rynku Unii Europejskiej i przetwórstwa. Gmina Darłowo przyjazna inwestorom. Silna, wspierająca makro, małe i średnie przedsiębiorstwa działające na potrzeby mieszkańców, gospodarki i turystów.

Cele operacyjne:

1. Promocja gospodarcza Gminy Darłowo – aktywne pozyskiwanie inwestorów.
4. Poprawa stanu środowiska naturalnego na terenie Gminy poprzez utworzenie i utrzymanie terenów atrakcyjnych pod względem turystycznym.
5. Poprawa warunków komunikacyjnych z naciskiem na poprawę infrastruktury drogowej, budowę ścieżek rowerowych i wypożyczalni rowerów w celu ożywienia ruchu turystycznego.

Trzeci Cel Strategiczny: Tworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości oraz przeciwdziałanie bezrobociu. Gmina Darłowo miejscem edukacji przedszkolnej, szkolnej i kształcenia ustawicznego wspierającego aktywnie rozwój i możliwości podnoszenia kwalifikacji dla mieszkańców.

Cele operacyjne:

1. Umacnianie Gminy Darłowo, jako rozwijającego się ośrodka edukacji dzieci, młodzieży i dorosłych.

Czwarty Cel Strategiczny: Poprawa i ochrona środowiska naturalnego oraz dziedzictwa kulturowego – Gmina Darłowo miejscem chroniącym środowisko naturalne i dziedzictwo kulturowe oraz rozwijającym sferę kulturalną i gospodarkę turystyczną.

Cele operacyjne:

1. Utrzymanie statusu „Uzdrowiska Dąbki” i budowa parku zdrojowego.
3. Rozwój marki Gmina Darłowo i Uzdrowisko Dąbki oraz konkurencyjnych produktów turystycznych takich jak lokalne targi turystyczne – imprezy cykliczne o charakterze sportowo – rekreacyjnym.
4. Utworzenie punktów Informacji turystycznej w miejscowościach turystycznych oraz kreowanie postaw społecznych sprzyjających rozwojowi turystyki.
5. Gmina Darłowo miejscem spotkań osób wybierających aktywny wypoczynek.
6. Zagospodarowanie nadbrzeży jezior i rzek – na cele turystyczno – rekreacyjne oraz edukacyjno – kulturalne.

Działanie wskazane w planie, a więc przebudowa zagrody zabytkowej w Krupach 26 wraz z budynkiem bramnym wpisują się w przywołany cel strategiczny czwarty.

Zaznaczyć należy, że działania mające na celu rozwój infrastruktury turystycznej w gminie, oprócz niewątpliwego wpływu na estetykę terenu, jego uporządkowanie i lepsze wykorzystanie pod względem gospodarczym, pośrednio wpływają także na sferę społeczną.

Lepsze zagospodarowanie terenu, stworzenie nowych form wypoczynku, atrakcji i produktów turystycznych, w dłuższej perspektywie wpływają na rynek pracy, stwarzając nowe możliwości nie tylko zatrudnienia, ale i podjęcia własnej aktywności, działalności gospodarczej. To z kolei bezpośrednio wpływa na całą sferę jakości życia, tak bardzo podkreślaną w głównym celu strategicznym.

3.2. Odniesienie do „Polityki Samorządu Województwa w sektorze turystyki”

W odniesieniu do dokumentu „Polityka Samorządu Województwa Zachodniopomorskiego w sektorze turystyki” należy wskazać na realizację kilku obszarów zakreślonych przez to opracowanie.

Przede wszystkim, jeśli chodzi o ukierunkowanie interwencji wskazane w dokumencie, jako zgodne z zadaniami wskazanymi w Planie działań wskazać należy rozwój turystyki poznawczej i kulturowej oraz powiązany z tymi wszystkimi formami rozwój turystyki rodzinnej.²

Dodatkowo zaznaczenia wymaga priorytetowe potraktowanie w dokumencie rozwoju turystyki wodnej, a także produktów kulturowych opartych o historyczną rekonstrukcję czasu i miejsca.

Jak wskazuje wspomniany dokument rozwój turystyki kulturowej wzmocni atrakcyjność turystyczną Pomorza Zachodniego i ograniczy sezonowość, dodany zaś do tego szeroko rozumiany rozwój turystyki aktywnej, w tym rowerowej, wpłynie na rozwój oferty turystycznej dedykowanej całym rodzinom.³

Działanie wskazane w planie, a więc udostępnienie na potrzeby turystyki obiektów zabytkowych Gminy Darłowo, wpisują się w działania wskazane w „Polityce...” i są w stanie wykreować produkt turystyczny będący istotnym składnikiem gospodarki gminy,

---

² Polityka samorządu województwa w sektorze turystyki, s. 8,9.

³ Tamże, s. 9.

z ogromnym potencjałem rozwojowym na przyszłość, bazującym na naturalnym, endogenicznym potencjale obszaru.

Wykreowane produkty turystyczne, dzięki sprzyjającym warunkom i odpowiedniej promocji będą również w stanie skutecznie konkurować z innymi nie tylko regionalnie, ale także w szerszej skali, podnosząc jakość życia społeczności lokalnej i stwarzając nowe, lepsze szanse jej rozwoju.

4. Działania zaplanowane do realizacji w ramach planu.

Lista działań przewidzianych do realizacji planem dla inwestycji Przebudowa zagrody zabytkowej Krupy 26 obejmuje grupę zadań koniecznych do realizacji które w efekcie wzmocnią potencjał Gminy Darłowo we wskazanych wcześniej obszarach:

- 1) Zakup nieruchomości zabytkowej Krupy 26,
- 2) Przeprowadzenie prac remontowo – budowlanych które będą uwzględniać zabytkowy charakter wystroju wnętrza oraz przywrócić oryginalny układ pomieszczeń,
- 3) Funkcja budynku podczas przebudowy ulegnie zmianie z mieszkalnej na muzealno-wystawienniczą, po remoncie i przebudowie obiekt będzie pełnił funkcję użyteczności publicznej z możliwością organizowania ogólnodostępnych wydarzeń kulturalnych.
- 4) Funkcja podstawowa zagrody Krupy 26 zostanie uzupełniona o program towarzyszący tj.: zagospodarowanie terenu siedliska i dostosowanie do prowadzenia warsztatów edukacyjnych o tematyce budownictwa szachulcowego na terenach Pomorza Zachodniego oraz prezentujących pierwotny wygląd i charakter zagrody średniowiecznej np. wg opracowania E. Goehertza GRUPENHAGEN Hof Franz Vanselow, Lageplan z 1962 r.
- 5) Obiekt będzie dostępny dla osób niepełnosprawnych zgodnie z aktualnie obowiązującymi wytycznymi, Ponadto siedlisko będzie przygotowane wielofunkcyjnie do działań interdyscyplinarnych (*aranżacja wnętrza przy pomocy mebli historycznych, paneli ekspozycyjnych, wyświetlaczy multimedialnych, lekkich konstrukcji stawianych na czas np. wystaw itp.*). Wyposażenie ruchome powinno zapewniać możliwość realizacji profesjonalnych działań twórczych o różnorodnej tematyce i formie dla szerokiej publiczności – obchodów świąt tradycyjnych, wystaw, projekcji, warsztatów, zajęć edukacyjnych itp.
- 6) Zagroda Krupy 26 zostanie wyposażona w elementy ruchome budynku takie jak meble w pomieszczeniach i meble w zabudowie (*m. in. w szatni, kasie, zapleczu cateringowym planowanych w budynku bramnym*), pełne wyposażenie ruchome sal przeznaczonych do wystaw, sprzęt audiowizualny, sprzęt biurowy (*komputery, kserokopiarki, telefony itp.*), wieszaki, stojaki na odzież, kurtyny powietrzne stanowi zakres opracowania projektowego.

Zaplanowane działania są niezbędnym elementem poprawy konkurencyjności, umożliwiającym optymalne wykorzystanie istniejących, lokalnych zasobów endogenicznych. Ich realizacja jest warunkiem niezbędnym dla wytworzenia pełnego produktu turystycznego opartego na potencjale wynikającym z możliwości, jakie dają zasoby endogeniczne Gminy Darłowo.

5. Powiązanie z innymi działaniami i zasobami jst.

Zaplanowane działania stanowią bezpośrednio uzupełnienie aktywności inwestycyjnej gminy, która zawiera się w już poczynionych nakładach, ale także przyszłych działaniach, w tym szczególnie:

1. remontach istniejących, pozostałych ciągów pieszo – rowerowych, a także ulic w bezpośredniej strefie oddziaływania uzdrowiska,
2. rozwoju, modernizacji i budowie pozostałych zejść na plażę, w tym szczególnie wyposażeniu ich w infrastrukturę umożliwiającą jak najszersze ich wykorzystanie przez użytkowników (w tym szczególnie osoby niepełnosprawne, rodziny z małymi dziećmi, osoby w podeszłym wieku o ograniczonych możliwościach ruchowych),
3. budowie systemu publicznych siłowni na wolnym powietrzu, jako elementu ogólnodostępnej infrastruktury służącej rozwojowi rekreacji oraz uzupełniającej ofertę kreowaną przez uzdrowisko.
4. budowie publicznych, ogólnodostępnych placów zabaw, tworzących element oferty skierowanej do rodzin z małymi dziećmi, uzupełniających jednocześnie pozostały potencjał tworzony przez istniejącą infrastrukturę, a także wytworzony w ramach działań przewidzianych niniejszym dokumentem.

Pozostałe działania, nieinfrastrukturalne, przewidziane do realizacji po zakończeniu prac przewidzianych planem, zakładają promocję miejsca i oferty poprzez organizację:

- imprez sportowych, ze szczególnym uwzględnieniem sportów wodnych, a także walorów uzdrowiskowych (w tym imprez promujących połączenie aktywności z ofertą uzdrowiskową),
- zawodów wędkarskich,
- zawodów żeglarskich, windsurfingowych oraz kitesurfingowych.

Po wytworzeniu infrastruktury przewiduje się również intensyfikację działań promocyjnych poprzez jednostki własne gminy, ale także za pomocą istniejącej Darłowskiej Lokalnej Organizacji Turystycznej w Dorzeczu Wieprzy i Grabowej, działającej od 2012 roku na terenie powiatu sławieńskiego.

Celami działalności organizacji są, w zakresie promocji obszaru jej działania, kreowanie wizerunku regionu, jako atrakcyjnego turystycznie, integrowanie jednostek samorządu terytorialnego, organizacji pozarządowych, przedsiębiorstw oraz osób zainteresowanych rozwojem turystycznym regionu, zwiększenie liczby turystów odwiedzających region, wzrost jego atrakcyjności, a także wzrost efektywności ekonomicznej podmiotów świadczących usługi w tym obszarze.

Działania podjęte w ramach planu pozwolą na zbudowanie silnej marki turystycznej Gminy Darłowo oddziałującej nie tylko w obszarze gminy, ale także, dzięki podniesieniu atrakcyjności będzie oddziaływać ponadlokalnie. Uporządkowanie przestrzeni, umożliwienie szerszego jej wykorzystania, w tym szczególnie przebudowa zagrody Krupy 26, pozwoli na skierowanie oferty do osób, które do tej pory nie mogły w pełni skorzystać ze wszystkich atrakcji, jakie oferuje Gmina Darłowo. Połączenie dostępności obiektów zabytkowych, walorów środowiskowych z możliwością skorzystania z turystyki aktywnej, spowoduje wykreowanie nowej jakości usług i przewag na rynku, a w dłuższej perspektywie przełoży się na większą efektywność ekonomiczną podmiotów funkcjonujących lokalnie, stworzy warunki dla powstania nowych firm i miejsc pracy, a także da niespotykane dotąd możliwości w promocji gminy.

Inwestycja przewidziana w planie jest kluczowym elementem budowania nowego produktu turystycznego gminy, a poprzez to silnej przewagi konkurencyjnej na rynku, poprzez oferowanie unikatowej oferty dla turystów krajowych i zagranicznych.

Podsumowanie

Działania obejmujące inwestycje w uporządkowanie przestrzeni, nowe atrakcje i elementy infrastruktury turystyki aktywnej i kulturowej w Gminie Darłowo, będą, przy wykorzystaniu lokalnych zasobów endogenicznych, istotnym czynnikiem budowy produktu turystycznego, dając szanse na jeszcze bardziej dynamiczny rozwój usług w tym segmencie gospodarki.

Przebudowa zagrody Krupy 26 składającej się z domu mieszkalnego i budynku bramnego jako kluczowy element planu, jest również pierwszym etapem budowy szerszego produktu turystycznego łączącego turystykę kulturową i turystykę aktywną, dając tym samym unikatową przewagę konkurencyjną na rynku usług w tym obszarze.

Oprócz niewątpliwie pozytywnego wpływu na jakość oferty, nie bez znaczenia będzie efekt gospodarczy przewidzianych działań. Stworzenie nowych, lepszych warunków dla turystyki i rekreacji, łączących wcześniej wspomniane walory turystyki aktywnej, wodnej i uzdrowiskowej i kulturowej będzie istotnym czynnikiem budowania przewagi konkurencyjnej na coraz trudniejszym rynku. Da także miejscowym podmiotom gospodarczym szansę rozwinięcia swojej oferty, a dzięki walorom kulturowym i krajobrazowym, także możliwość wydłużenia sezonu, a nawet stworzenia produktu całorocznego dostosowanego do wymagań różnych rodzajów klientów.

DRUKI NR 15/2018 XLIX

RADCA PRAWNY
dr Maciej Jabłoński

Uchwała Nr . .2018
Rady Gminy Darłowo
z dnia 21 czerwca 2018 r.

w sprawie zmiany uchwały nr XXIV.219.2016 Rady Gminy Darłowo z dnia 13 września 2016 r. w sprawie przyjęcia Planu działania Gminy Darłowo wskazującego projekty oparte na endogenicznym potencjale obszaru gminy tworzącym produkty turystyczne

Na podstawie art.18 ust. 2 pkt 12 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2018 r. poz. 994, poz. 1000)

Rada Gminy Darłowo uchwala, co następuje:

§ 1. Załącznik do uchwały Nr XXIV.219.2016 Rady Gminy Darłowo z dnia 13 września 2016 roku w sprawie przyjęcia Planu działania Gminy Darłowo „Gminy Darłowo wskazującego projekty oparte na endogenicznym potencjale obszaru gminy tworzącym produkty turystyczne, otrzymuje brzmienie załącznika do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Darłowo.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

WÓJT GMINY DARŁOWO
mgr inż. Radosław Gładowski

Uzasadnienie

Plan działania Gminy Darłowo dotyczył realizacji przedsięwzięcia „Budowa szlaków kajakowych na rzekach Wieprzy i Grabowej” Obecnie planujemy zrealizować przedsięwzięcie „Budowa szlaku kajakowego na Jeziorze Kopań” wpisujące się w strategię polityki zawartą w dokumencie „Polityka Samorządu Województwa Zachodniopomorskiego w sektorze turystyki”. Realizacja zadania przyczyni się do zwiększenia atrakcyjności turystycznej Gminy Darłowo.

Celem bezpośrednim projektu jest rozwój lokalnego rynku pracy opartego o endogeniczny potencjał Gminy Darłowo. Konsekwencją realizacji projektu będzie zwiększenie liczby atrakcji turystycznych Gminy Darłowo związanych z turystyką aktywną, wypoczynkową i ekoturystyką. Realizacja projektu pośrednio wpłynie na wzrost zatrudnienia na terenie Gminy Darłowo.

Realizacja projektu odbywać się będzie w ramach ogłoszonego konkursu nr RPZP.04.09.00-IZ.00-32-006/18 (oś Priorytetowa 4 Naturalne otoczenie człowieka, działanie 4.9 Rozwój zasobów endogenicznych). Podjęcie uchwały ma na celu dostosowanie do wytycznych i wymogów instytucji oceniającej i zarządzającej wdrażaniem projektu.

WOJT GMINY DARŁOWO
mgr inż. Radosław Gładzowski

Załącznik nr 1
do Uchwały nr .....
Rady Gminy Darłowo
z dnia .....

Plan działania Gminy Darłowo

**wskazujący projekty oparte na endogenicznym
potencjale obszaru gminy tworzącym produkty
turystyczne.**

Darłowo, czerwiec 2018

I. WSTĘP.

Bogactwo walorów przyrodniczych i krajobrazowych Gminy Darłowo zachęca do rozwoju różnych form turystyki i rekreacji. Coraz częściej osoby wypoczywające na terenie Gminy Darłowo wybierają aktywną formę wypoczynku. Walory przyrodnicze i krajobrazowe chcą poznawać podróżując rowerem, pieszo lub też kajakami. Nowe formy aktywnego wypoczynku wymuszają na Gminie Darłowo dostosowanie istniejącej infrastruktury do wymogów godnego podróżowania. Często powstanie nowej infrastruktury jest warunkiem koniecznym, aby w ogóle zaistniała możliwość podziwiania walorów przyrodniczych określonego obszaru.

Gmina Darłowo posiada wiele obszarów, które stanowią jej potencjał endogeniczny. Jednakże aby ten potencjał zaczął funkcjonować trzeba po pierwsze dokładnie go określić, a następnie zaplanować działania, które przyniosą wymierne efekty.

II. DIAGNOZA OBSZARU WRAZ ZE WSKAZANIEM POTENCJAŁU ENDOGENICZNEGO.

Gmina wiejska Darłowo położona jest w środkowej Europie nad Morzem Bałtyckim, w północno-zachodniej części Polski, w województwie zachodniopomorskim, w powiecie sławieńskim.

Gmina Darłowo jest gminą nadmorską niegdyś typowo rolniczą dzisiaj w przeważającej części turystyczną położoną w północno - wschodniej części województwa zachodniopomorskiego. Znajduje się w obrębie powiatu sławieńskiego i zajmuje część terenu zwanego Równiną Sławieńską przeciętą dolinami dwóch, płynących do morza rzek: z południowego wschodu rzeki Wieprzy i od południowego zachodu rzeki Grabowej. Od zachodu i częściowo od południa Gmina Darłowo graniczy z gminą Sianów, od południa z gminą Malechowo, od wschodu z gminą Postomino i od południowego wschodu z gminą

Sławno. Powiat sławieński obejmuje obszar 1043 km². W powiecie dominuje turystyka: w miejscowościach Darłowo - znaczącym ośrodku ruchu turystycznego, w Dąbkach położonych na terenie gminy wiejskiej Darłowo - uznanym ośrodkiem uzdrowiskowym, a także w Jarosławcu położonym w Gminie Postomino. Ponadto na terenie powiatu sławieńskiego

funkcjonują: port rybacki i handlowy, zakłady przetwórstwa rybnego, wytwórnia sieci rybackich, przemysł przetwórstwa spożywczego, metalowy (odlewnia żeliwa) i drzewny (fabryka mebli), w Sławnie dominuje przemysł drzewny i spożywczy, a na terenach wiejskich rolnictwo i leśnictwo.

Powierzchnia gminy wiejskiej Darłowo wynosi 269,45 km² i stanowi to 25,9% powierzchni powiatu sławieńskiego. Liczba osób zamieszkujących Gminę Darłowo wynosiła na koniec czerwca 2016 roku 8085 (Urząd Gminy Darłowo). Obszar gminy w znacznej części zajmują użytki rolne - 58% oraz tereny leśne - 22%. W skład Gminy Darłowo wchodzi 46 miejscowości, które tworzą 31 sołectw. Na terenie Gminy Darłowo znajduje się uzdrowisko Dąbki obejmujące sołectwa Dąbki, Bobolin, oraz część sołectw Bukowo Morskie, Porzecze i Żukowo Morskie.

Bogactwo walorów przyrodniczych i krajobrazowych Gminy Darłowo zachęca do rozwoju różnych form turystyki i rekreacji. Gmina Darłowo posiada wiele obszarów, które stanowią jej potencjał endogeniczny. Najważniejszym elementem potencjału endogenicznego Gminy Darłowo jest pas nadmorski, który jest częścią Obszaru Chronionego Krajobrazu "Koszaliński Pas Nadmorski".

Obszar Chronionego Krajobrazu „Koszaliński Pas Nadmorski” to powierzchnia 4570,34 ha. W skład tego obszaru wchodzi: pas pradoliny nadmorskiej wraz z jeziorami przyorskimi (Jamno, Bukowo, Kopań), równiną polodowcową, poprzecinaną przyorskimi rzekami (Parsętą, Grabową, Wieprzą) oraz leżące na wschód od Koszalina pasmo wzgórz morenowych.

Ważnym elementem potencjału endogenicznego są dwa duże jeziora nadmorskie Bukowo i Kopań. Jeziora te są chronione obszarem NATURA 2000.

Jezioro Bukowo zajmuje powierzchnię 1 747,4 ha. Jego długość wynosi 8,8 km, szerokość 3,4 km, przy ponad 23 kilometrowej linii brzegowej. Jest to jezioro płytkie o średniej głębokości wynoszącej 1,8 m, maksymalnej 2,8 m. Jezioro należy do jezior kryptodepresyjnych i w przypadku przerwania przez morze mierzei do jeziora może wlewać się słona woda. Jego wody są często mieszane.

Jezioro Kopań zwane też czasami Witowskim - zajmuje powierzchnię 789,7 ha. Jego długość wynosi 5 km, a szerokość 2,2 km. Średnia głębokość wynosi 1,9 m, zaś maksymalna 3,9 m. Tak jak jezioro Bukowo jest to jezioro kryptodepresyjne. Bardzo płytki zbiornik mocno nagrzewa się w ciągu lata, co sprzyja rozwojowi glonów i roślinności przybrzeżnej. Brzegi jeziora nie zostały zagospodarowane rekreacyjnie ze względu na bardzo niekorzystne warunki terenowe (mokradła, teren bagienny gęsto porośnięty roślinnością).

Przez gminę przepływają dwie rzeki dostępne dla kajaków: rzeka Wieprza i rzeka Grabowa. Rzeka Wieprza jest również objęta obszarem chronionym NATURA 2000. Rzeka Grabowa jest objęta obszarem chronionym NATURA 2000, ale poza terenem Gminy Darłowo.

Rzeka Wieprza liczy 111,7 km całkowitej długości. Powierzchnia jej dorzecza wynosi 2170,9 km², zaś spadek to 1,11%. Jej źródła znajdują się w okolicy Bytowa, a rzeka wypływa z jeziora Białego na Pojezierzu Bytowskim. Do Morza Bałtyckiego wpada w Darłówniku, tj. poza granicami Gminy Darłowo. Na odcinku Gminy Darłowo nurt Wieprzy silnie meandruje, miejscami w kilkumetrowych wąwozach. Rzeka na tych odcinkach posiada duży walor krajobrazowy. Takie miejsca występują przede wszystkim pomiędzy granicą gminy a miejscowością Zielnowo. Natomiast w rejonie wsi Zakrzewo rzeka rozlewa się w szerokiej płaskiej dolinie. W takim kształcie dopływa do granicy Gminy Darłowo i miasta Darłowo.

Rzeka Grabowa liczy 74 km długości, a powierzchnia jej dorzecza wynosi 536 km². Jest lewym, największym dopływem Wieprzy. Wpada do niej w pobliżu portu w Darłówniku, tj. poza granicami Gminy Darłowo. Swój początek bierze na Pojezierzu Bytowskim, na północ od jeziora Bobięcińskiego. W budowie geologicznej zlewni dominują utwory piaszczyste. Nielicznie występują pagórki morenowe zbudowane z glin zwałowych. Dno doliny rzeki jest na ogół wysłane torfem i zmeliorowane, a gęsta sieć rowów melioracyjnych łączy się bezpośrednio z korytem Grabowej.

Obie rzeki są szczególnie cenne dla wędkarzy z uwagi na bogactwo występowania różnych gatunków ryb, w tym łososiowatych. Również uważane są za rzeki atrakcyjne do uprawiania kajakarstwa.

Na terenie Gminy Darłowo znajduje się jeszcze jeden obszar objęte ochroną: rezerwat „Słowińskie Błota”.

Rezerwat „Słowińskie Błota” obejmuje obszar około 145 ha. Utworzony został 26 września 2005r.. Uznawany jest za najpiękniejszy rezerwat w Polsce. Rezerwat ten stanowi torfowisko wysokie typu bałtyckiego. Jest ono najlepiej zachowanym torfowiskiem w Polsce, a nawet Europie. Na terenie tym występuje około 37 gatunków roślin naczyniowych, 41 gatunków mszaków i 45 gatunków porostów. Obszar ten jest chroniony w ramach projektu „Ochrona bałtyckich torfowisk wysokich na Pomorzu”.

Na terenie Gminy Darłowo w miejscowościach Nowy Kraków, Domasławice, Krupy, Jeżyce, Słowino, Stary Jarosław, Barzowice, Cisowo, Nowy Kraków, Bukowo Morskie i Dąbki znajduje się wiele pomników przyrody.

- Dąb szypułkowy i buk zwyczajny zrosnięte konarami o obwodzie 450 i 220 cm rosnące około 1km na wschód od wsi Nowy Kraków.
- Cis pospolity o obwodzie 60 cm i wysokości 8 m rosnący na skraju lasu około 0,5 km na północny wschód od wsi Nowy Kraków.
- 2 buki zwyczajne o obwodzie 440 i 460 cm oraz 2 dęby szypułkowe o obwodzie 330 i 450 cm rosnące w obrębie leśnictwa Nowy Kraków.
- 2 dęby szypułkowe o obwodzie 460 i 550 cm rosnące przy drodze na Kolonii Jeżyce.
- Dąb szypułkowy o obwodzie 430 cm rosnący we wsi Kopań.
- Grupa drzew (2 lipy drobnoliściaste o obwodzie 388 i 340 cm, dąb szypułkowy o obwodzie 290 cm, 2 świerki pospolite o obwodzie 190 i 240 cm) rosnące na starym cmentarzu ewangelickim w Domasławicach.
- Grupa drzew (8 lip drobnoliściastych o obwodzie 250-312 cm) rosnąca na starym cmentarzu ewangelickim w Krupach.
- Jesion wyniosły o obwodzie 278 cm rosnący na cmentarzu w Jeżycach.
- Lipa drobnolistna o obwodzie 285 cm rosnąca przy kościele w Słwinie.
- Aleja lipowa (14 lip drobnoliściastych o obwodzie 175-250 cm, 2 lipy o obwodzie 320 i 430) rosnąca na cmentarzu w Słwinie.
- Grupa drzew (6 lip drobnoliściastych o obwodzie 250-440 cm, kasztanowiec zwyczajny o obwodzie 302 cm, klon, jawor o obwodzie 243 cm) rosnąca przy kościele w Starym Jarosławiu.

- Grupa drzew (2 jesiony wyniosłe o obwodzie 325 i 330 cm, 2 lipy drobnoliściaste o obwodzie 340 i 545 cm) rosnąca przy kościele w Barzowicach.
- Grupa drzew (4 jesiony wyniosłe o obwodzie 230-250 cm, 2 jesiony wyniosłe odmiana zwisająca o obwodzie 230-250 cm, 3 dęby szypułkowe o obwodzie 230-250 cm, klon zwyczajny o obwodzie 320 cm, kasztanowiec zwyczajny o obwodzie 245 cm, lipa drobnolistna o obwodzie 230 cm) rosnąca przy kościele w Cisowie.

Walory turystyczne to całość elementów środowiska naturalnego i pozaprzyrodniczego, które są przedmiotem zainteresowania turystów i decydują o atrakcyjności turystycznej danego miejsca, miejscowości lub obszaru. Natomiast prof. W. W. Gaworecki zamiast pojęcia „walory turystyczne” formuje określenie „dobra turystyczne”, które mamy rozumieć jako „dobro lub zespół dóbr danych przez naturę, historię lub wytworzonych przez działalność ludzką, na które występuje popyt turystyczny”. Uświadamia nas również, iż walory turystyczne określonego obszaru nie wyczerpują pojęcia dóbr turystycznych. Można wskazać miejscowości o walorach turystycznych, w których jest małe natężenie ruchu turystycznego lub w ogóle ono nie występuje. Twierdzi również, że dobra podstawowe muszą być uzupełniane produktami pracy ludzkiej wytwarzanymi z myślą o turystach i nazywa je „komplementarnymi dobrami turystycznymi”. Komplementarne dobra turystyczne tworzą głównie materialno - organizacyjne warunki rozwoju usług turystycznych. Podstawą tych usług w Gminie Darłowo są walory środowiska naturalnego, które stały się podstawą osadzenia w gminie w pierwszym rzędzie usług rekreacyjno – wypoczynkowych, bazy agroturystycznej i sanatoryjnej.

Poza pasem nadmorskim z krajobrazowego punktu widzenia najatrakcyjniejsze miejscowości w Gminie Darłowo to duże wsie, których historia sięga średniowiecza. Miejscowości te stanowią walory poza przyrodnicze, które także są ważnym elementem potencjału endogenicznego.

Do obiektów zabudowy chłopskiej, najbardziej charakterystycznej i wyróżniającej się w krajobrazie gminy należą budynki o konstrukcji szachulcowej (ryglowej), z wysokim dachem, pierwotnie krytym trzcina, w większości pochodzące z II połowy XIX wieku. Obiekty tego typu zachowały się w miejscowości Słowino, Jeżyce, Nowy Kraków, Jeżyczki, Krupy, Kowalewice i są tam zdecydowanie najatrakcyjniejszym elementem krajobrazu wiejskiego. Dla miejscowości o czytelnych, historycznych układach przestrzennych, w których

zachowały się liczne elementy tradycyjnej zabudowy, wyznaczono strefy ochrony konserwatorskiej.

Na terenie Gminy Darłowo zlokalizowanych jest wiele obiektów zabytkowych znajdujących się w ewidencji konserwatorskiej. Są to budynki mieszkalne, budynki gospodarcze oraz liczne kościoły.

Obiekty sakralne:

- **Barzowice** - Kościół p.w. Franciszka z Asyżu z XV wieku, styl gotycki, murowany, jednonawowy, wewnątrz zawiera szafkę ścienną gotycką z XV wieku;
- **Bukowo Morskie** – Kościół p.w. Najświętszego Serca Pana Jezusa z XIII/XIV wieku, styl gotycki, wewnątrz zawiera północno gotycki tryptyk, gotyckie epitafium i renesansową ambonę z XVII wieku;
- **Cisowo** – Kościół p.w. Stanisława kostki z 1321 roku, styl gotycki, murowany, jednonawowy, wewnątrz zawiera barokową ambonę i ołtarz główny, ławy renesansowe, kropielnicę z IV wieku;
- **Dobiesław** – Kościół p.w. Matki Boskiej Częstochowskiej z XV wieku, styl gotycki, wewnątrz zawiera kropielnicę granitową z XV wieku, dzwon z 1805, ogrodzenie placu przykościelnego wykonane z eklektycznych i secesyjnych metalowych kojców;
- **Domasławice** - poewangelicki kościół wraz z wystrojem wnętrza oraz otoczeniem;
- **Jeżyce** – Kościół p.w. M.B Ostrobramskiej z XIX wieku, neogotycki, murowany, jednonawowy;
- **Kowalewice** – Kościół p.w. Najświętszego Serca Pana Jezusa z 1879 roku, styl neogotycki, murowany, jednonawowy;
- **Krupy** – Kościół p.w. M.B. Ostrobramskiej z XIV wieku, styl gotycki, murowany, jednonawowy, wewnątrz zawiera ołtarz główny, ambonę z baroku oraz rzeźbę „Grupa Ukrzyżowania” z początku XVI wieku;
- **Słowino** – Kościół p.w. Podwyższenia Krzyża Św., wraz z otaczającym go dawnym cmentarzem ewangelickim, pozostałościami nagrobków i pomnika ku czci poległych w I Wojnie Światowej;
- **Stary Jarosław** – Kościół p.w. Św. Krzyża z XIV wieku, styl gotycki, murowany, jednonawowy, wewnątrz zawiera ołtarz, ambonę, rzeźbę „Chrystus Ukrzyżowany” z XV wieku.

Inne obiekty zabytkowe oraz parki dworskie:

- **Rzeźba Wilhelma Grossa wraz z aleją lipową w Słowinie;**

- **Dawny cmentarz** w Starym Jarosławiu - obecnie plac przykościelny z zachowanymi fragmentami metalowych kojców, cokołów, metalowych krzyży;
- **Park Dworski** w Palczewicach – największy i najbardziej okazały park o charakterze krajobrazowym z końca XIX wieku o pow. 2 ha, drzewostan liściasty, 12 gatunków drzew;
- **Dawny park dworski** w Bukowie Morskim położony w centrum wsi, zajmujący teren o powierzchni 3 ha;

Gmina Darłowo zamierza rewitalizować parki, przystosowując obiekty do celów edukacyjnych w zakresie niezbędnym do oferowania usług turystycznych i rekreacyjnych.

Gmina Darłowo posiada liczne szlaki turystyczne. Do najbardziej znanych należą: **Koszaliński Szlak Nadmorski (czerwony)** odcinek międzynarodowego szlaku E-9 prowadzącego z Brestu (Francja) do Braniewa. Prowadzi wzdłuż Bałtyku przez nadmorskie kąpieliska od Dźwirzyna do Wicia (102 km). Przez gminę przebiega odcinek o długości około 30 km od Dąbkowic przez Dąbki, Bobolin, Żukowo Morskie, Darłówko do Wicia.

Szlak Rezerwatów (niebieski) długość 71,5 km. Rozpoczyna się w Darłówku kończy w Polanowie. Na trasie rezerwatu pomniki przyrody, zamki w Darłowie i Kręgu. Przez gminę przebiega odcinek około 15 km od Darłówka przez Darłowo, Zakrzewo Dolne, Zielnowo i Kowalewice.

Szlak Wiatraków (zielony) długość 13 km. Rozpoczyna się w Darłowie z Zamku Książąt Pomorskich, biegnie przez Cisowo, wzdłuż południowego brzegu jeziora Kopań. Kończy się w miejscowości Wicie, łącząc się z czerwonym Szlakiem Nadmorskim. Na trasie liczne zabytki, widoki na panoramę nadmorską, największy w Polsce park elektrowni wiatrowych.

Szlak Zabytków Średniowiecza (czarny) długość 104 km. Polecany szczególnie dla rowerzystów i turystów zmotoryzowanych. Przebiega przez: Darłowo, Dąbki, Dobiesław, Jeżyce, Słowino, Boleszewo, Krupy, Stary Jarosław, Kowalewice, Barzowice, Cisowo, Dąbki. Na trasie: Zamek Książąt Pomorskich, średniowieczne kościoły, grodziska i zabytki budownictwa wiejskiego

Gmina Darłowo jest partnerem w tworzeniu **Sieci tras rowerowych Pomorza Zachodniego – Trasa Nadmorska** (tzw. Trasa R-10) w ramach koncepcji Sieci Tras Rowerowych Pomorza Zachodniego. Misją projektu jest promocja turystyki rowerowej Pomorza Zachodniego.

Obszar Gminy Darłowo ma potencjał na realizację przedsięwzięć tworzących produkty turystyczne, przede wszystkim turystyki aktywnej czyli kajakowej, rowerowej czy pieszej.

III. ODNIESIENIE DO DOKUMENTU „POLITYKA SAMORZĄDU WOJEWÓDZTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO W SEKTORZE TURYSTYKI” ORAZ DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH GMINY

Przedsięwzięcia polegające na budowie szlaków kajakowych na rzekach Wieprzy i Grabowej oraz pozostałe przedsięwzięcia wymienione w pkt IV opracowania są zgodne z „Polityką samorządu Województwa Zachodniopomorskiego w sektorze turystyki” zatwierdzoną uchwałą nr 786/16 Zarządu Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 17 maja 2016 r. Rozwój turystyki wodnej, w tym rozwój sieci szlaków kajakowych, jest jednym z priorytetów rozwojowych zawartych w ukierunkowaniach interwencji „Polityki samorządu Województwa Zachodniopomorskiego w sektorze turystyki.”

W zakresie obszaru tematycznego ww. dokumentu Gmina Darłowo, realizując w partnerstwie działanie tworzące produkt turystyczny jakim są szlaki kajakowe na rzekach Wieprzy i Grabowej, kreuje ofertę dla osób przyjeżdżających do regionu oraz dla osób poruszających się wewnątrz regionu. Działanie to umożliwi rozwój profesjonalnych usług turystycznych na terenie Gminy Darłowo jak i gmin partnerskich. Przedsięwzięcie jakim jest budowa szlaków kajakowych pozwoli zachować, ale jednocześnie rozwinąć walory środowiska naturalnego jakim jest rzeka Wieprza i Grabowa, podnosząc ich potencjał ekonomiczny, w szczególności poprawić jakości życia mieszkańców, dzięki wygenerowanym pośrednio miejscom pracy związanym ze zwiększonym ruchem turystycznym.

W wymiarze strategicznym i regionalnym „Polityki samorządu Województwa Zachodniopomorskiego w sektorze turystyki” produkt jakim są szlaki kajakowe umożliwi uwolnienie potencjału turystycznego regionu w zakresie turystyki wodnej. Przedsięwzięcie to zbuduje lokalne i regionalne rynki turystyczne, połączy tym produktem cały powiat sławieński wraz z Gminą Polanów z powiatu koszalińskiego. Realizacja przedsięwzięcia umożliwi osiągnięcie odpowiedniego poziomu komercjalizacji i profesjonalizacji (powstanie firm organizujących spływy kajakowe, gospodarstw agroturystycznych, pól namiotowych, wyspecjalizowanych usług transportowych) przy zachowaniu powszechności i dostępności oferty turystycznej (infrastruktura powstała w ramach realizacji przedsięwzięcia będzie udostępniana bezpłatnie).

Gmina Darłowo posiada opracowaną Strategię rozwoju Gminy Darłowo na lata 2015-2025, w której założenia i kierunki działań rozwoju gminy opierają się na potencjale walorów naturalnych i ich wykorzystaniu w sposób, który pozwoli uchronić, ale zarazem rozwinąć zasoby środowiska naturalnego. Dzięki tym

działaniom gmina będzie mogła w pełni wykorzystać swój potencjał endogeniczny w rozwoju produktów turystycznych. Rozwój turystyki to klucz dla dynamicznego i długofalowego rozwoju Gminy Darłowo. Gmina będzie starała się maksymalnie eksponować dostępne na jej terenie obiekty i usługi interesujące turystów.

Przedsięwzięcie polegające na budowie szlaków kajakowych jest realizacją założeń i kierunków rozwoju wskazanych w Strategii rozwoju Gminy Darłowo na lata 2015-2025. Strategia wskazuje szlaki wodne, jako naturalny motor rozwoju turystyki wodnej, a rozwój turystyki jako szansę gospodarczą dla gminy. Jednym z priorytetów strategii jest stworzenie warunków do rozwoju turystyki, przy wykorzystaniu zasobów naturalnych. Wyznacza działania w kierunku rozwoju infrastruktury turystycznej, w tym wykorzystanie istniejących zbiorników wodnych dla rozwoju turystyki, rozbudowanie infrastruktury turystycznej wokół jeziora Bukowo i Kopań oraz budowa szlaków turystycznych.

IV. LISTA DZIAŁAŃ ZAPLANOWANYCH DO REALIZACJI

Wykorzystanie potencjału endogenicznego Gminy Darłowo czyli pasa nadmorskiego, jezior, rzek, obszarów objętych ochroną ze względu na swój unikalny charakter, a także rzadko już spotykana zabudowa miejscowości o wieloletniej historii, przyczyni się do udostępnienia turystom dziedzictwa naturalnego i kulturowego m.in. poprzez ukierunkowanie ruchu turystycznego na obszary cenne przyrodniczo oraz poprzez zwiększenie dostępności do tych lokalizacji.

Działania przewidziane do realizacji przyczynią się do ukierunkowania ruchu turystycznego do miejsc zagospodarowanych turystycznie, opartych na potencjale endogenicznym. Odpowiednie oznakowanie zwiększa dostępność do tych obszarów poprzez informowanie o znajdujących się w pobliżu atrakcjach turystycznych. To z kolei będzie miało wpływ na poprawę stanu środowiska naturalnego na szlakach wodnych, w lasach, na ścieżkach, ograniczając negatywne efekty tj. zanieczyszczanie środowiska, płoszenie zwierząt, niszczenie roślinności, niszczenie tarlisk ryb oraz zagrożenia pożarowe, wynikające często z nieświadomości i niewłaściwego użytkowania potencjału endogenicznego regionu.

Końcowym efektem realizacji działań będzie stworzenie silnych produktów turystycznych opartych na lokalnych i regionalnych potencjałach endogenicznych, wzajemnie się uzupełniających.

Działania zaplanowane do realizacji na terenie Gminy Darłowo:

1. Nawiązanie partnerstwa w regionie dla pełnego wykorzystania potencjału zasobów endogenicznych. Działanie to pozwoli na tworzenie spójnej oferty turystycznej.
2. Budowa infrastruktury dla turystyki kajakowej na rzekach Wieprza, Grabowa oraz na Jeziorze Kopań (realizacja zadania „Budowa szlaku kajakowego na Jeziorze Kopań”) i Jeziorze Bukowo (realizacja zadania „Budowa szlaku kajakowego na Jeziorze Bukowo”).
3. Jednolite oznakowanie szlaków kajakowych na terenie Gminy Darłowo.
4. Udział w tworzeniu ponadregionalnej informacji turystycznej prezentującej walory turystyczne i przyrodnicze regionu (w tym aplikacja mobilna).

5. Budowa infrastruktury turystycznej na jeziorach Bukowo i Kopań przy uwzględnieniu wymogów ochronnych dla powyższych obszarów.
6. Rozbudowa infrastruktury szlaków rowerowych i pieszych na terenie Gminy Darłowo oraz odpowiednie ich oznakowanie.
7. Zwiększenie dostępności informacji o terenach objętych ochroną na terenie Gminy Darłowo, a także ukierunkowanie ruchu turystycznego na terenach chronionych: obszar NATURA 2000 na jeziorze Bukowo, obszar NATURA 2000 na jeziorze Kopań, obszar NATURA 2000 rzeki Wieprza, obszar chroniony „Koszaliński Pas Nadmorski”, obszar Rezerwatu Słowińskie Błota.
8. Rozbudowa infrastruktury turystycznej na obszarze uzdrowiska Dąbki w oparciu o endogeniczny potencjał obszaru.

Powstała infrastruktura kajakowa oraz turystyczna zachęci turystów do korzystania ze szlaków kajakowych naszego regionu, a także sąsiadujących terenów bogatych w walory przyrodnicze i krajobrazowe. Nowa infrastruktura wpłynie również na rozwój komercyjnej obsługi ruchu turystycznego, firm specjalizujących się w dziedzinie kajakarstwa, usług transportowych, usług noclegowych, gastronomii i agroturystyki. Duże znaczenie turystyczne dla regionu ma rzeka Wieprza i Grabowa, jeziora Bukowo i Kopań oraz pas nadmorski Gminy Darłowo.

Realizacja przedsięwzięcia polegającego na utworzeniu szlaku kajakowego na rzece Wieprzy i Grabowej oraz komplementarnie na Jeziorze Kopań będzie tworzyć produkt turystyczny oparty na potencjale endogenicznym, a także wzrośnie zainteresowanie turystyką aktywną naszego regionu.

UCHWAŁA NR CCXXXII.459.2018
SKŁADU ORZEKAJĄCEGO REGIONALNEJ IZBY OBRACHUNKOWEJ
W SZCZECINIE

z dnia 12 czerwca 2018 r.

**w sprawie wydania opinii o wniosku Komisji Rewizyjnej Rady Gminy Darłowo
w sprawie absolutorium**

Na podstawie art. 13 pkt 8 w związku z art. 19 ust. 2 ustawy z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych (Dz. U. z 2016 r. poz. 561) Skład Orzekający Regionalnej Izby Obrachunkowej w Szczecinie w osobach:

1. Dawid Czesyk	- Przewodniczący
2. Krystyna Goździk	- Członek
3. Anna Suprynowicz	- Członek

pozytywnie

opiniuje wniosek Komisji Rewizyjnej Rady Gminy Darłowo w sprawie udzielenia Wójtowi Gminy Darłowo absolutorium z tytułu wykonania budżetu za rok 2017.

Uzasadnienie

Zgodnie z przepisami art. 18a ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2017 r. poz. 1875, z późn. zm.) oraz art. 270 ust. 2 i ust. 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 2077, z późn. zm.) komisja rewizyjna, po rozpatrzeniu sprawozdania finansowego, sprawozdania z wykonania budżetu wraz z opinią regionalnej izby obrachunkowej o tym sprawozdaniu oraz informacji o stanie mienia, opiniuje wykonanie budżetu gminy i w terminie do dnia 15 czerwca roku następującego po roku budżetowym przedstawia organowi stanowiącemu jednostki samorządu terytorialnego wniosek w sprawie absolutorium dla organu wykonawczego.

Wniosek Komisji Rewizyjnej Rady Gminy Darłowo z dnia 5 czerwca 2018 r. został przekazany do Regionalnej Izby Obrachunkowej w Szczecinie, Zespołu Zamiejscowego w Koszalinie, przez Przewodniczącego Rady Gminy Darłowo dniu 7 czerwca br.

Z treści wniosku przedłożonego wraz z uzasadnieniem wynika, iż Komisja Rewizyjna rozpatrzyła wymagane prawem dokumenty i w oparciu o wynikające z tych dokumentów dane pozytywnie zaopiniowała wykonanie budżetu za 2017 rok oraz wystąpiła do organu stanowiącego z wnioskiem o udzielenie absolutorium.

Przedstawione okoliczności implikują ocenę, iż wniosek Komisji Rewizyjnej w sprawie absolutorium sporządzony został zgodnie z powołanymi przepisami prawa, albowiem na podstawie ustawowo określonych przesłanek i w ustawowo określonym terminie. Powyższe stwierdzenie determinuje z kolei pozytywną opinię Składu Orzekającego w przedmiocie przedłożonego wniosku.

Wniosek Komisji Rewizyjnej w zakresie dotyczącym merytorycznej oceny wykonania zadań budżetowych nie podlega opiniowaniu przez Izbę. Do oceny wykonania zadań uprawniony jest wyłącznie organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego. Skład Orzekający, jak wykazano, opiniując przedmiotowy wniosek ograniczył się do oceny prawidłowości wypracowania tego wniosku przez Komisję i rozważenia czy podstawę tego wniosku w rzeczywistości stanowią ustawowe przesłanki, czyli ocena wykonania budżetu.

Od niniejszej uchwały, na podstawie art. 20 ust 1 ustawy o regionalnych izbach obrachunkowych, służy odwołanie do Kolegium Izby w terminie 14 dni od dnia jej doręczenia.

Przewodniczący Składu Orzekającego

Dawid Czesyk